

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Küzdelmek.

Irta: Mihalicska János.

A magyar tanítóság oly lázas izgatottságban soha még nem volt, mint most. És mondjuk meg őszintén, hogy elkéseredettségére annyi ok nem halmozódott össze eleddig, mint a legutóbbi időben. Aki a magyar népoktatás munkásainak multját az utolsó 30 év folyamán figyelemmel kísérte és a tanítói mozgalmakban tevőlegesen részt is vett, az jól tudja, hogy erkölcsi és anyagi érdekeink javulásáért mennyit tanácskoztunk, kértünk, mondhatnám könyörögtünk. És mi volt az eredmény? Hosszú ideig — *semmi*. Hogy mi, éltesebb tanítók, mennyit szenvedtünk, túrtunk és nélkülöztünk és társadalmi helyzetünk is, a maihoz képest, milyen bántó volt, arról a mai fiatalabb tanítónemzedéknek alig van fogalma. Jött azután a minimális tanítói fizetésnek a megállapítása, majd a korpótlék és a legutolsó fizetésrendezés. Mindezen intézkedéseknek a legnagyobb bajuk az volt, hogy a tanítóság jogos és méltányos igényeit ki nem elégítették. Ezen elégtelenség a legélesebben az utolsó fizetésrendezés után jutott kifejezésre, amikor nemcsak különbséget statuáltak tanító és tanító között, hanem a kántor-tanítókkal szemben oly sérelmesen jártak el, hogy nem csodálkozhat senkisé az, ha a keserőséggel telített keblek kitérnek és az igazság, jog és méltányosság érzülete a szokottnál erősebb alakban nyilvánul meg. A mostani fizetésrendezési mozgalmak tüzei olajként hatott a családi pótlék ügye. A hitfelekezeti tanító családja tehát a nemzet testének nem olyan eltető sejtje, mint az állami tanítók hozzátartozói. Ti szegény felekezeti tanítók gyermekei nem érdemlitek az állam segítő támogatását. A ti atyátok fáradságos munkája, amellyel eskü alatt végzi a nemzeti szellemű népnevelés nehéz munkáját, nem oly értékes, mint az állam által alkalmazott tanító tanítása. Ti talán nem lesztek a magyar nemzetnek oly hű fia, mint az állami alkalmazottak gyermekei? Miért ezen megkülönböztetés, hiszen a nemzet boldogulásán

térül meg azon áldozat, amelyet a gyermeknevelés megkönnyítésére áldozunk. Ime küzdelmek megint egy új tere. Mennyit kell majd megint kérnünk, amíg a mi családjaink is az állam részéről támogatáshoz jutnak. A családi pótlék újabb választófal a magyar tanítók között. Újabb sánc, amely előttünk mered és amely az egyenlőség elől elzár, ha törvény, revízió ezt is el nem tűn-teti. Ezzel küzdelmek sorozata megint egy fejezettel bővül. Mennyi veszteség, megrövidülés háramlik ebből a hitfelekezeti tanítóságra, mely végzetes kihatással lesz ez sok ezer tanítógyermekre.

Az állami tisztviselők nyugdíjügye a közel jövőben megoldáshoz jut. Mi van és mi lesz a tanítói nyugdíjtörvény revíziójával? Még mindig tanulmányozzák és keresik a matematikai kulesot? Évtizedek óta napirenden van az ügy anélkül, hogy vele előre jutottunk volna, mialatt a testet-lelket ölé tanítói munkában időnek előtte kidőlt, úgy is kevés nyugdíjasunk, különösen pedig azok özvegyei és árvái, a legnagyobb nyomorban sínlódnak. Meddig fog meg tartani, amíg a nyugdíj rendezésének ügyében folytatott küzdelmünkkel célhoz érünk?

Arról, hogy a tanítóság más téren kifejtett küzdelmével, mint előrehaladásában, társadalmi pozíciójának emelésében, a magasabb, egyetemi, tanulmányokra való bocsátásában, oklevelének értékelésében stb., eddig mit ért el, ezúttal írni nem akarok, csakis a küzdelmek meddségének következményeire utalok meg.

El nem vitatható, hogy népnevelésünk szintje öröndetesen emelkedik. Népműveltségünk évről-évre fokozatosan előrehalad. A népiskola magyar nemzeti irányú kihatásai mindinkább érezhetőbbekké válnak. Szóval, kulturális haladásunk a kor követelő igényeinek megfelelően — hála Istennek — emelkedő irányzatot mutat. Nem bizonyítékok-e ezek amellet, hogy a magyar tanítóság tudja és érzi, mivel tartozik hivatásával hazájára, nemzete ügyének és a jövőben való felvirágozásnak, mert mi erősen hisszük, hogy a jövő nemzedékek hazafias érzülete, benső hite, életrevaló, gyakorlati tudása azon biztosítékok,

amelyek élesztik azon megingathatatlan tudatunkat, hogy *jövönkben van remény*. A magyar tanítóságot nem lehet elvitatni, hogy száraz, sovány kenyere mellett, a megélhetés nyomászto gondjainak görnyesztő sulya alatt is, ideális lelkesséssel dolgozott és munkálkodik most is, úgy szoros hivatása körében, mint azon kívül, a nemzeti és közgazdasági élet minden ágában. Az erőt ezen munkához a jobb jövőbe vetett hit reménye eltette mindig. Kérve-kerjük az illetékes köröket azért, hogy a nemzet java, boldogulása, jövője érdekében, ne fosszanak meg ezen reménytől és elégítsék ki a magyar tanítóság szerény óhajtasait, amelyek jogosságát széles e hazában mines aki el nem ismerne. Bármerre tekintünk is, mindenütt az *elégedetlenség* mardosó panaszait halljuk. Ne engedjük, hogy az elégedetlenség a tanító lelkületen erőt vegyen, mert akkor szinte lehetetlen, hogy az működésében is kifejezésre ne jusson ott, ahol életörömet, vidámságot, szeretetet, megelégedést kellene lehelnie minden szavanak és cselekedetnek, hogy hasonló érzelkekkel töltse be növendékeit.

Ezen magasabb irányelv vezérelje sorsunk intézőit érdekeink kielégítésében, nem is személyes szempontunkból, hanem nagy feladatunk sikeres megoldása biztositékaul. És vonják le a múlt tanulságait, hogy az óhajtott általános megnyugvást csak azzal érhetik el, ha az eddig elkövetett hibát jóváteszik és a magyar tanítóság minden tagjában a magyar népművelés *egyenlő* munkását becsülik, akik ennek alapján *egyenlő* elbánásra méltók, nehogy ellenkező esetben a nyugtalanságnak és elégedetlenségnek újabb tapot adjanak. Megnyugvással látjuk, hogy a kath. tanítóság vezetői, az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács elnöksége minden lehetőt megtesz, hogy küzdelmeinket sikerre vezesse.

Szemléltetőkép és számtan.

Irta: *Kath. József.*

Az osztatlan népiskola érdekét szolgáló «Blätter für den Abteilungsunterricht» című lapban (Laibach) igen érdekes cikk jelent meg a fenti címben megjelölt tételről. Igen keves azoknak a tanítóknak a száma, akik a szemléltetőképeket a számtanoktatásnál is igénybeveszik, értven tudniillik a beszéd-értelemgyakorlathoz való kepeket. Pedig a legelemibb és a magassabb fokú számtanfóladatok százaát nyújtja a kepek anyaga. A német lap például az oszt. szemléltető képpel kapcsolatban a következő feladatokat állítja össze:

1. A vadász délelőtt 3 nyulat lö, délután 4-et. Mennyit lött aznap?
2. A nagy vadászkutya 30 K-ba kerül, a kisebb 12 K-ba. Mennyit ér a kettő?
3. A puská ára 60 K, a vadásztáskáé 16 K. Mennyi a kettőnek együttes ára?
4. Az úrnőnek (mely a Hölzel-féle német szemléltető-kepen szerepel) ruhája 60 K, ernyője 8 K, kalapja 13 K. Mennyi ez összesen?
5. A kosárban 30 szőlőfürt van, a puttonyban negyvennel több. Mennyi van a puttonyban?

6. Egy szőlőfürt ára 6, 8, 10 fillér. Mennyibe kerül 5, 7, 9, 6, 8, 10 fürt?

7. A sarkany zsinórja 80 m., 35 m. leszakad; még milyen hosszú a megmaradt zsinór?

8. A képen szemléltethető fecskék, vadludak csoportjai, a kecskék és ludak (a kosárban, vagy kötényben lévő almák számat felhasználva, igen sok hasonló feladatot lehet összegyűjteni).

Mint látszik, a német cikk szerzője (Georg Punzenberger in Rosenau) különösen az I—II. osztályra volt tekintettel.

De ugyanily fáradsággal a III—VI. oszt. számára is gyűjthetünk feladatot. Például: A puttonyba 70 fürt fér el, a cefressajtár 16 puttonnyal telik meg. Hány fürt fér a pajtarba, kadba?

Vagy kiszámíthatjuk a kosár alma arát, ha az alma darabja 2, 3, 4 stb. fillér.

A mustoshordó (lajt) tartalmának értékét.

A nyulak értékét (a 1 K 60 f., a 2 K., a 2 K 40 f. stb.).

A szőlő területéből 1 ár átlagtermését. Az átlagtermés értékét és adót levonva, az átlagjövedelmet.

A szőlőkarók számat és arát. A permetezés, oltás, kiültetés költséget stb. stb.

Látjuk, hogy nemcsak az elemi iskola alsó fokánál, hanem meg az elemi iskolai oktatás betetőzését szolgáló gazd. ism. iskolai számtanoktatásnál is sikerrel lehet a szemléltetőképet felhasználni.

Hasznos szolgálatot tennének azok a kartársak, akik hazai szemléltetőképek alapján ilyen feladatokat állítanak össze s azokat tetszés szerinti lekölzítés céljából lapunk szerkesztőségének rendelkezésére bocsátanak. Számtanoktatásunk mindenestre élénkülne.

Szociális-gazdasági szempontok a földrajz tanításában.

Irta: *A. I.*

Minden tanításunk, tehát a földrajz tanítása is legyen hasznos, ellenkező esetben erópazarlás. Ezen haszon többféle: az ész. az emlékezőtehetség és az akarat gyakorlása; az ismeretek bővítése; a tudásvágy kielégítése; serkentése az embereknek, hogy gazdasági téren egymást fölülmulják. Amely földrajzi óra nem szolgál ezek valamelyikének, nem érdemli meg a reáfordított időt és fáradságot. Annál nagyobb figyelmet érdemelnek azon szempontok, amelyek több oldalról hasznosak. Világos, hogy annak, ami csak az emlékezőtehetséget szolgálja, háttérbe kell szorulnia az előtt, ami egyúttal a gyakorlati életnek is szolgálatára van; az pedig, ami csak a tudományozomjat oltja, háttérben marad az elől, ami egyúttal az erkölcsi öntudatot emeli. Elvben legyen az ember és ennek jóléte földrajzi tanításunk középpontja.

Valamely ország megbeszélésénél induljunk ki a következő kérdésből: Mi egészítheti ki az ország lakosainak szükségletét? A legáltalánosabb szükséglet az élelmezés; azért az illető ország termékenysége a legfontosabb szempont. A termékenység függ az éghajlattól; a föld minőségétől, nedvességétől; ahol meleg van és nagy a csapadék, ott jó a föld, pl. Lombardiában. A meleg függ az illető ország fekvésétől és attól, vajjon van-e tenger a közelében, vajjon északi vagy déli része hegyes-e? Függ továbbá a talaj minőségétől is. A gyermekek saját megfigyeléseik alapján rájöhetnek mindezekre. Könnyebben

olvad a hó a háztetőkön, mint a földön, mert a háztetőre merőlegesebben esnek a napsugarak, délben inkább olvad a hó, mint este. Megfigyelhetjük azt is, hogy az erdőben tovább marad meg a hó, mint a réten. A mezőkön való megfigyelés megmutatja a Nap különböző hatását a benőtt és a kopár, a kövel vagy pedig humusszal fedett földre. A csapadék függ a tenger közelségétől, a hegyek magasságától és irányától és a tengeri szelektől az országba való behatolásától. Amely rangban sok a folyó, sok a tó, abban megvan a kellő csapadék. A talaj megvizsgálásánál fontos a szerves és nem szerves anyagok képviselete és az, vajjon a talaj agyagos vagy homokos-e? A humusz leginkább hegyoldalakon vagy folyók medrében található.

Az embereknek szükségük van ásványokra is, amelyek az ipart mozdítják elő. E célból fontosak a hegyek és azok alakulatai. Nem elég, hogy az országban termékek legyenek, oda is kell azokat szállítani, ahol megkívánatnak. Minél könnyebben megy ez, annál könnyebben lehet azokat az ipar- és gazdaságnál felhasználni. Amely ország nincs magas hegyektől körülvéve, amelyben nagy folyók a tengerbe szakadnak, amelynek van tengere, alkalmas tengerpartja, az az ország könnyebben nélkülözhet egyik-másik terméket, mert mindent beszerezhet magának, ami szükséges és kellemes, mint pl. Belgium. Ha valamely országnak ipara vagy jó közlekedése van, az könnyebben bír el mindenféle elemi csapást.

Hogy mindezt mily mértékben nyújtsa a tanító, azt az osztály szellemi foka fogja megmutatni; az alsóbb osztályokban természetesen egyszerűbben, mint a felsőkben. De azért használja a tanítás minden fokán, különösen az összefoglaló, összehasonlító ismétléseknél, amely a folyók és hegyek stb. egyszerű felsorolásával amúgy is unalmas.

Valamely ország természetes viszonyai különös módon serkentik az embert produktív tevékenységre. Világos, hogy a meleg éghajlat alatt élő ember nem tud és nem akar úgy dolgozni, mint a má éghajlat alatt élő. Azért van a nagy szünidő is. A mérsékelt éghajlat sem serkenti az embert úgy munkára, különben nem volna közmondásos az olasz semmittevése. Bárhogy befolyásolják is az embert a természetes viszonyok, a földrajz megmutatja azt is, hogy az ember nemcsak szolgája, hanem ura is a földnek és úgy befolyásolja a gyermek akaratirányát is. Ha két országban a természetes viszonyok ugyanazok, a tényleges állapotok pedig különbözők, ezt az emberek eredményezték. Vannak országok különböző műveltségi viszonyokkal, vallásokkal stb. Vannak országok a legkezdetlegesebb és a legelőhaladottabb földműveléssel. Látjuk, hogy Oroszországban a föld a községé, mely azt a parasztok között bizonyos időre kisorsolja; Angliában és Írországból a bérletrendszer divik, némely országban hitbizományok is vannak, pl. nálunk. Látjuk, hogy némely országban nem ismerik az ekét, más országban pedig, pl. Észak-Amerikában nem ápolják, gondolják a földet, dacára annak, hogy ott a modern technika legrefináltabb használata divik, ismét máshol, pl. nálunk, a fölhasznált anyagok pótlása, a föld ápolása a földműves legnagyobb gondja. Azért aztán a termés aránya is különböző, az Egyesült-Államokban 10·7 hl., Romániában 12, nálunk 13·6, Franciaországban 14·9, Németországban 17, Hollandiában 21·6, Belgiumban 24·3, Angolországban pedig 26·9 hektoliter terem hektáronként.

Némely országban a lakosság legnagyobb része földműveléssel foglalkozik, másban leginkább iparral és kereskedelemmel. Némely országban az ipar, kereskedelem és közlekedés természetes feltételek mellett fejlődik, míg más országban ezeket előbb teremteni kell. Vannak országok, amelyekben hajózható folyók vannak, más országban ilyeneket teremteni kell, úgyszintén vasutakat, postát stb.

Iparállamokban sűrű a lakosság, földművelő országokban ritkább. De nem mindig a sűrű lakossággal bíró ország táplálkozása a legsilányabb. A földrajz bizonyítja ezt. Németországban munkahiány van és Oroszországból kapja munkásait, pedig 6-szor sűrűbb lakossággal bír, mint Oroszország. Azelőtt 15 évvel Ausztráliából munkahiány miatt vándoroltak ki az emberek. Az Egyesült-Államokban rengeteg a munkanélküliek száma.

Az Egyesült-Államokban és Ausztráliában, ha van munka, jobban élnek a munkások, mint Európában. Angliában jobban, mint Németországban, itt jobban, mint nálunk, nálunk jobban, mint Oroszországban vagy Romániában. Minél sűrűbb a lakosság, annál nagyobb a hivatalnokok, tanítók, orvosok, jogászok száma.

Ha a különböző népeket tanulmányozzuk, azt látjuk, hogy az erkölcsi állapotok különbözők, amelyek megint bizonyos műveltségi foktól függenek, a különböző műveltségi fokokon vannak speciális erkölcsi veszélyek és feladatok.

A gyengébbek védelme, a betegek ápolása minden országban megvan. Némely államban az állam és a község gondoskodik a szegényügyről; másban az egyház és a magánegyesületek lépnek közbe.

Spanyolország, Portugália példája mutatja, hogy ha hátramaradunk a gazdasági kultúrában, akkor az az emberek magasabb érdekeinek is árt. Viszont Észak-Amerika arra tanít, hogy az anyagi jólét nem fedezi az erkölcsi haladást, mert ott a korrupció a legnagyobb mértékben van kifejlőve.

Amint az eddigiekből láttuk, legyen az emberi égjára az irányadó tananyagunk megválasztásánál. Az egyes országoknak egymással való ő zehasonlítása azon akaratot kelti föl bennünk, hogy a jót megtartsuk, a rosszat pedig minden eszközzel irtsuk.

A gyermekek pályaválasztása.

Irta: Mézes János.

II.

Negyedik kép. A kis csibész.

Az apja derék munkásember, az anyja a tiszta és rendes gazdasszonyok mintaképe, a fiú pedig az iskola legjobb tanulója. Egyszer új lakó jön a házba egy csomó gyerekekkel. Ezek közül akad egy barátja, aki ujságot árul az utcasarkon és moziba jár. Mikor a kis Marci ezt meghallja, felcsillan a szeme, de otthon nem szól róla. Aztán ő is árul ujságot és jár a moziba. Az iskola mellékes lesz, később a műhely mellékes lesz, amit az apja parancsol az *piti*, a rendőr neki link és csak egy vágya van, hogy egyszer ő róla is játszanak a moziban. A szülői, tanítói, ismerősei kérlelik. Mind hiába. És egyszer csak szenzációja van a mozinak: kétezer méter hosszúságú filmet játszanak. Marci a betörőkirály megölte a szüleit a szeretője, egy utcai leány miatt.

Ötödik kép.

Kovács Terus az ötödik elemibe jár és nagyon boldogtalan mert a nagy Gizus fess leány és az apja

háztulajdonos. Ezt otthon is elmondja és kijelenti, hogy a polgariba fog járni, hogy neki is legyen háza. Az apja kineveti, az anyja igazat ad leányának és azt mondja:

— Igaza van a Terusnak. Nem érdemes nyomorogni. Legy ur, leányom, ha lehetsz.

Es az apjakeresetet szép ruhara és drágakönyvekre költik, mert a Terus ur lesz. Ekkor már az apja is belenyugszik. A Terusból pedig szép leány lesz. Egy fiatal cukraszegéd megkeri a kezét, hogy legyen, ki az üzletet vezetni segíti. Az apja is heyleszi ezt. Terus pedig kikacagja ezt a tervet. Egy huszartiszt szeretője lesz, automobilon jár és lovagolni tanul. Közben a huszartiszt kilep és Terus — mit tehet egyebet? — a szeretője el nem veszi, egy cukraszadana megy elarusitonének.

Egyelőre nincs tovább. A moziból elég. Az élet ilyen iuresasagokat termel. Ezek pedig, amint mindnyaján tudjuk, csupa igaz dolgok. És maguk mutatják meg az élet nagy tanulságait.

Hogy a szülők szeme mindíg nyitva legyen, ha a gyermekeik jövőjéről van szó, mert az a jövő gyermek boldogsága és a szülők tisztessége lehet. Az ellenkezőjéről nem is szölok.

Lássuk már most azokat a főbb szempontokat, melyekre a gyermek szülőjének a pálya-választás alkalmával ügyelni kell.

Első az iskola és a szülői ház előzetes munkája: a nevelés-oktatás kérdése. Minden szülő komolyan készítse elő gyermekét valami foglalkozási ágra és arra törekedjek, hogy a gyermek legalább a 6 elemi osztályt sikeresen elvégezze. Ma már, a XX. században ennél kevesebb ismerettel meg szemetes kocsinak sem volna szabad elmenni. Olyan nagy a versengés minden foglalkozási ágban, hogy a tudatlan, iskolázatlan ember mindenütt háttérbe szorul.

A második fontos szempont a biztos és bizonytalan kenyér kérdése. Ez egy speciális magyar csodabogár. Ilyet nem termel egyik nagy iparos és kereskedő állama sem a világnak.

A villamos kocsivezetőnek a havi 80 koronája biztos kenyér, míg egy kereskedő segéd, aki 320 koronát keres ugyanannyi idő alatt, boldogtalan lehet, mert a kenyere bizonytalan. Nem ritkán látunk esetet arra, hogy valamely jól jövedelmező iparágat otthagya egyik-másik törekvő embertársunk és elmegy bakternek, mert az biztos kenyér. Pedig csak egy biztos az ilyen vállalkozásban, hogy nyomorogni fog egész életén keresztül anélkül, hogy kílátasa lenne rá, hogy helyzete valaha megjavul.

Mennyivel helyesebben gondolkozik az a fiatal ember, aki a kellő műveltség megszerzése után valamelyik ipari, vagy kereskedelmi ágat választja, vagy marad östermelo. Mert ez a három legfontosabb. Ez a három tényező adja bármely állam karakterét, jellegét, értékét, vagyonát és — kenyérét.

Aki geografiát tanult, tudhatja, hogy minden ország jellemzését azzal kezdik: ilyen kereskedő-, iparos- vagy földmivelő állam. Azt azonban soha sem tanultuk, hogy Franciaországban milyen képzetek a fináncok, Angolországban az omnibusz kalauzok, Amerikában a levélkihordók és Németországban a — sötisztiek. Ezek igen-igen kicsiny, aprókenyerű állások és a nagyállami gepezetek be-rendezkedésében nem elsőrendű fontosságúak.

Néha emlékezik meg csak róluk egy-egy mulattató utleírás.

Igen fontosnak tartanék még a gyermekek pálya-választása szempontjából két dolgot, amelyek közül

az elsőt ma még teljesen figyelmen kívül hagyják, pedig könnyen keresztül vihető volna, a másik meg még meg sem valósult.

Gondos szülőknek a saját lelkiismerete és a gyermeke hajlandóságán kívül még két tényezőt kellene megkérdeznie a gyermeke jövő pályáját illetőleg: a tanítót és az orvost.

A tanító sokszor tudna okos és életre való tanácsot adni a jól kiismert növendék jövő boldogulásához és a szülővel egyetértve talán sokkal praktikusabb megoldási módokat is találának ki.

Hátra volna az iskola orvosi intézmény kellő szervezése után annak a lehetősége, hogy minden pályára csak a rátermettséget igazoló, testi és szellem állapotot föltüntető orvosi bizonyítvánnyal mehete a gyermek. Ez természetesen ingyenes volna és hatóságilag intéztetnék. Hány testileg vagy szellemileg gyenge gyermeket tartana vissza ez a két tényező: a tanító és orvos olyan pályáról, mely erejét felü haladja és amelyen boldogulni úgy sem tudna! És hányat mentene meg a pusztító betegségek től az okos orvosi tanács, ha egészségesebb pályára küldenék. És ami fő, olyanra, melyet nemcsak kiválasztott, de amelyen boldogulni is tud.

Most, mikor az iskolaorvosi intézmény létesítése küszöbön van, időszerűnek láttam e kérdések újra való fölvetését.

A magyar tanítószág nemes feladatai között nem az utolsó helyet foglalná el e kérdés tisztázása.

Csak még azt ohajtanám hozza, bárha a tanítószág egyetemes ohaja lenne, hogy a népiskola 6 osztályának megfelelő képesítés elnyerését bármely élet-pályához szükségesnek tartsa.

Es a tanítószág az iskola-orvosi intézmény minél előbb való szervezését megsürgeti abból a célból, hogy az ipari és kereskedelmi pályára lépő gyermekek, nemkülönbén azok, akik felsőbb intézetekbe törekszenek, a tanító és orvos bírálatán is átmenjenek, hogy így a kiválasztott pályához szükséges szellemi és testi rátermettség igazoltassék. Másrészt pedig biztosítva legyen az, hogy a gyermek olyan pályától, melyhez való szellemi, erkölcsi vagy testi fejlettsége hiányzik, a kellő felvilágosítás után visszatérhető legyen és figyelme olyan életpályára irányuljon, amely neki való és amelyen boldogulhat is.

A valláserkölcsi, értelmi és nemzeti szempontok a római nevelés történetében.

Irta: Kovács Alajos.

I.

A római nevelés a görög neveléstől legeslegfőbb vonásban abban különbözik, hogy míg a görögök magának a szépnék, jónak s az igaznak önzéstelen szeretetért rajonganak, addig a rómaiakat gyakorlati célok késztetik tanulásra. A görög nevelés a kálo-kagathia eszményének elérésére, a római nevelés pedig a haza határait messze földekre kiterjesztő erőskarú, becsületes szívű, az ősi oltárokhöz hű polgárok nevelésére gondolt; oly polgárokra, akik egy személyben jó katonák, jó törvényhozók s köz-igazgatási tisztviselők is tudnak lenni. A földmivelés, ipar s kereskedelem motivumai nem játszanak szerepet a római polgár gyakorlati életére való nevelésében, mert ezekkel a polgár nem foglalkozott. Ezek a produktív pályák csak akkor fognak némi tartalmat adni a római nevelésbe, amikor a császárság korában a római polgárjog immár egészen általános

lesz s amikor a régi erkölcsök, a régi római világnézet annyira elhalványodik, hogy a vagyon és üzleti vállalkozások egészen új arisztokrácia keletkezését teszik lehetővé. A római nevelést vezető legfőbb szempont tehát teljesen megfelel a római fajt jellemző legfőbb vonásnak. A római s görög nevelés között első pillanatra szembeszökő különbség megfelel a két népfaj jelleme között való különbségnek. A római nevelés mindaddig meg is tartja ezt a főirányát, míg az ősi jellem a későbbi erős idegen ráhatás folyamán meg nem változik. Amilyen arányban görögösödik a régi római, ép olyan arányban vegyül nevelői szellem is a görög tanítók által hozott nézetekkel. Amikor görög nyelv és görög erkölcs lesz Róma ura, tulajdonképen görög nevelési eszmények továbbéléséből fog állani Róma nevelése is.

Róma neveléstörténete a legszorosabb viszonyban állván az állam elgörögösödésével, megfigyelésül kitűzött nevelést irányító szempontjainak viszonyát először az ősi tisztaságban élő római államban, aztán a görög hatás jelentkezésének idejében s végül a teljes elgörögösödés s elnemzetlenesedés történeti korszakában kell figyelemmel kísérnünk.

Róma nevelésének *első* korszaka, melyben a vallás-erkölcsi és nemzeti eszmények vezető motivumai mellett az értelmi oktatás mellrendelt szereppel bír, a királyság korának s a köztársaság első részének felel meg. Ebben az időben a rómaiak még nem vesznek fel idegen faji hatásokat, de az állam határa sem terjed a rokonnépek földjén túl. Róma nevelésének *második* és legnagyobb korszaka a világbirodalom megalakításának korával esik össze. A történelemben ez a korszak a punok, makedonok, a görögök s a kisázsiai államokkal folytatott győzelmes időkre esik és egészen Egiptom megszerzéséig számítható. Ez a kor a birodalom valóságos fénykora. Ebben a korban a rómaiak már nálunknál műveltebb népfajokkal érintkeznek s a győzők szellemi téren sokat tanulnak a legyőzöttektől. Amde az idegen hatás ekkor még csak felrisszító és elevenítő hatást fog gyakorolni Róma nevelésére. Az idegen művelődés hatása alatt a római nevelés becses eszménnyel szaporodik, azzal, hogy a vallás-erkölcsi nevelés és a nemzeti szellem mellett teljesebb jogot nyer a harmadik nevelői szempont, az értelmi képzés is. Ebben az időben még az öreg Catók szelleme oly erős, hogy Róma nemcsak átveszi, hanem magához is hasonítja az idegen kultúrát. Róma nevelésének *harmadik* korszaka az akkor ismert kulturázott népeknek római uralom alá való hajtásának idejével esik össze. Látszólag ez az idő volna a birodalom legnagyobb korszaka. Látszólag ez a korszak volna a római nevelésnek is aranykora. Csodálatosan szétágazó iskolarendszer támad a legiók nyomán s Rómában fejedelmi módon fizetik a tanárokat. Ez a kor, melyet a Kr. e. II. század közepétől számíthatunk, már a teljes állami bomlás, az erkölcsi züllés ideje, melyek között a tudományos élet is merő hivatalnoki pályára való előkészítő-tanfolyamokká fog sülyedni. Igaz, hogy Quintilianus az igazi nevelői elveket hangoztatja még s írásaiból az öreg Catónak szavait és szellemét véljük még egyszerű hallani: igaz, hogy a tudományt önzetlenül, pusztán önmagáért művelő tudósok is épen ebben az időben szólnak meg Rómában, amde mindez ép oly kevés az általános bomlás feltartóztatására, mint ahogy a provinciákban félelmetes erejének varázsa alatt tisztelettel fogadott római vezér vagy császár sem érezheti már magát biztonságban a birodalom szívében.

Róma nagysága az örökvárost jellemző erényekből indult ki, de a birodalmat is az örök város nemzeti érzésének és tiszta erkölcsének teljes züllesztéséből előállott kapkodás és tehetetlenség buktatta meg. Az örökváros utóbb nem ügyelt arra, ami először vezetőgondolata volt, hogy polgárai az ősi, tiszta faji vonásokat megőrizzék. Az amúgy is elgörögösödött s elpuhult városi lakosság a tömeges beköltözök révén a római szellemhez alkalmazkodni nem tudó idegen fajokkal telik meg. Ehhez járul az, hogy a csak Rómában gyakorolható polgárjog révén, ennek az állami gyöngeségnek kijátszására, az izgatók és kanaszkodók seregéstől csodítik a nemzetietlen gondolkozású, pártcélokra összetoborzott idegen elemeket a városba. Rómát az erkölcsök lazulása, a hirtelen fejlődést ki nem elégítő állami szervezet, az örökváros eredeti nemzeties szellemébe lépő nemzetietlenség s az ezekkel együtt megszaporodott szociális bajok döntötték meg; de mint az egészséges fejlődés szelleme ott élt, a hanyatlás is ott van a korszak nevelői gondolkozásában.

A rómaiak nevelését, kivált a második korszaktól kezdve, a görög nevelés folytatásául kell tekinteni, de ehhez azt is hozzá kell tennünk, hogy a római nevelés hozzánk egy fokozattal közelebb is áll amannál, mint ahogy társadalmi, nemzeti és általános emberi megállami alkotmányos felfogásunk is a haladottabb római államhoz rokonabb. A sabin s a különböző latin törzsek keveredéséből előállott római faj mindjárt kezdetben szerencsés kulturális tényező közé került. A gyakorlatias etrusk nép és a déli görög gyarmatok magasabb műveltségét különböző szellem éllette, de a kalo-kagathia és a gyakorlati tevékenység szelleme hamar egyenlítőddött ki a római elméjében. E nagyon kétféle eszményt összefoglaló erőt az állami élet eszménye iránt roppantul fogékony, jellemes, szívós, edzett testű, kitartó és kemény, férfias római jellem adta.

Igy indult meg a *szigorú erkölcsi alapon álló s erős nemzeti eszményt* ébresztő és fejlesztő római nevelés, amely kezdetben csak a családi körben folyt s ahol csak későbbben s akkor is igen szerény igényekkel jelentkeznek az elemi ismereteket nyújtó magán-életi iskolák. A vallás-erkölcsös szellemtől áthatott s a nőt, az anyát az atyával egyaránt nagyon tisztelő, a házasságot határtalanul becsülő tiszta családi kör intőszavain s példáián kívül azonban még a fórumnak nem kevésbé tiszta szellemű nevelői hatásán is épült a római gyermek. A szóval s példával meggyakorlással folyó nevelés harmadik helye a világbirodalmat megteremtő erős katonai szervezet körében folyik. Az ősi törvény tiszteletére, istenfélelemre, becsületességre nevelő eljárás katonai, törvényhozói s közigazgatási tisztség viselésére egyaránt képessé tette az ifjút. E nevelésnek még nem az értelmi képzéssel kevesebbet törődő vonása adja a főhiányt, mert annyit a gyakorlatias érzékű római a tudományokból is megtanult, amennyi az állam kitűnő igazgatására s a szintén kitűnő törvényhozásra szükséges volt. Annak, hogy a tudományokat önmagukért is különösen nem művelték, a társadalmi szervezetek és államok eme korában semmi kárát sem tapasztalhatták volna, mint ahogy nem is tapasztalták. Más volt a baj, ami aztán később ki is mutatta vészes hatását.

A római, mint általában a többi régi államok népe is, csak a katonáskodást, törvényhozást és az állam igazgatását tekintette magához méltó foglalkozásnak. Az iparral, a kereskedelemmel nem törődött és a

földmivelésnél is csak a szemlélő és irányító úr szerepét játszotta. Ámde ezeknek a produktív foglalkozásoknak is folyónok kellett s ezek folytak is, de nem a nemzet fogalmába tartozó s az állam fejlődésébe szorosán beilleszkedő, annak érdekei iránt fogékony-sággal bíró társadalom által. Róma nagyszerűen megalkotott, de még szintén szűkkeblű alkotmánya a nemzeties érzelmi, hű és vagyonos középosztály keletkezését teljesen kizárta s így érthető, hogy ilyen nevelésre sem gondolt. Ez ugyan olyan baj volt, aminek jelentkezése csak a sokkal későbbi századokban fog megtörténni, de akkor már az állam sírját megáso egyik hatalmas ok eltüntetésén és a helyes állapot megteremtésén későn volt gondolkodni. Látnuk, hogy a római iparos és kereskedő középosztály megteremtésének s nevelésének elmulasztása egészen a katonai s politikai életre született nép jelleméből sarjadó hiba volt. Ugyanílyen okok okozták később a Lengyelország elbukására vezető legfőbb körülményt is, hogy t. i. az országnak nem volt elég erős nemzeti érzésű középosztálya. A magyar nemessegnek a rómaiéhoz hasonló évezredek társadalmi felfogása is egyik oka lett utóbb Magyarország hátramaradottságának, ami a nemesség előjogainak elvétele óta való haladásból világosan kiténik.

Durva és harcias volt akkor még a polgárság s nem volt érzéke liberális tudományokra — mondja egy, a kort későbbben jellemző római. Ámde az a kor, mint a történelem bizonyítja, mégis „nagy” volt. Ez a kor tudott eszményekért lelkesülő, becsületés és megelégedett életet élni, amely élet feleslegéből és becsületéből a késői unokák is sokat merítettek.

A római birodalom és vele a római nevelésnek tulajdonképeni fénykorát arra az időre tettük, amelyben Róma az itáliai félsziget határait túllépve, a világbirodalom megalapításához fog. Ebben a hódító korban a római erkölcsi, testi és szellemi erő; katonai és államférfiúi lángész teljes mértékben bontakozik ki a világ előtt. Mint bevezetőnkben jeleztük, a rómaiak a náluknál műveltebb népek kulturája és gondolkozása előtt csodálattal állanak meg; a látottakat iparkodnak magukévá tenni, de az idegen hatás, amely leginkább és túlnyomólag a Kisázsiaiában és a pldnai esata után Itáliában is leteleplő görögöknek tulajdonítható, még csak kedvezőnek mondható hatását érezteti a rómaiakkal. Igaz, hogy a régi tiszta római erkölcsi felfogásnak és szigorú nemzeti szellemnek hamarosan harcolni kell azokkal az elpuhultabb erkölcsökkel, élvezethajhászással, a megvesztegethetőséggel s kozmopolitizmus felé vivő felfogással, melyet görögök hoznak magukkal, ámde a hódítások nyomán következő gazdasági fellendülés és finomabb élet még nem volt olyan általános s még nem is vezetett azokhoz a roppant szociális különbségekhez, amelyek később teljes elpuhultságot, fényűző tobzódásokat, erkölcsi lazaságot, korrupciót és társadalmi anarchiát fognak előidézni.

Az iskolák szervezése mindenfelé megindult. A köztársaság letelepüléséről való, magánosok által állított elemi iskolák mellett maga az állam is állít iskolákat, melyekben nem csupán a fiúgyermekeket, hanem a leányokat is tanítják. A fennmaradt adatok tanúsága szerint a két nembeli gyermekek együttesen tanultak, tehát ez a kor a koedukáció elvén állott. De most már az elemi oktatása legtávolabbról sem elégítheti ki a római ifjat (aki alatt ezen időben is a katonai, törvényhozói, szónoki, ügyvédi s köztisztviselői pályára lépő római állampolgárok fiait kell értenünk). Az európai Görögországból, Kisásiából és

Alexandriából beköltözött grammatikus-iskolák tanítói magukkal hozták könyveiket — és iskoláikat is. A Kr. e. második században Rómában is elterjedt grammatikai és rethorikai irány itt is kifejlesztette azokat a magasabb fokú iskolákat, melyekben grammatikát és szónoklatot lehetett tanulni. Ezek a középfokúnak nevezhető iskolák csakhamar egészen általánosakká váltak, annyira, hogy mindenkinek el kellett ezek egyik avagy másikat végeznie, aki közpályára kívánt lépni.

(Folytatása következik.)

SZEMLE.

Miért nyilatkozik Moussong? Mult számunkban e rovat alatt közöltük, hogy az ezidőszerint Moussongék vezetése alatt álló Magyar Tanítók Országos Szövetsége igazgatósági ülést tartott. E gyűlés a tanítói fizetések rendezésének ügyével foglalkozott. Nagyon természetes, hogy Moussong elnök meghívására megjelentek ezen az értekezleten a hitfelekezeti jellegű országos tanítóegyesületek elnökei s így a katolikus tanítók érdekeit mindenkor kitartó hűséggei szolgáló Giesswein Sándor dr. és Ember Károly a katolikus Tanács elnökei is. A szövetség hivatalos lapja az ülés lefolyásáról adott tudósításában a református, az ág. hitv. evangélikus és az izr. tanítók orsz. testülete megjelent képviselőinek felszólalásai között türelemmel beszámol a katolikus tanítók képviselőinek beszédeiről is. Ez helyénvaló, habár azt is megemlíthette volna még, hogy a tanácskozóterembe való belépésekor Giesswein Sándor dr. prelátest a vidéki tagok élénk éljenzéssel fogadták. De ezt hagyjuk. A vidéki tanítóság érzi és tudja legjobban, hogy a tanítói fizetések rendezésének ügyét kik szolgálják őszintén és ernyedetlenül. A vidéki tanítóság nyilvánvalóan ezt jutalmazta, mikor éljenzett. Igen ám, de a páholyok budapesti tanítói nem így ítélik meg a dolgot. Előttük nem az az érdem, hogy ki minő eredménnyel cselekszik a tanítók közös javaért. Ők a gyűlésen is keveset törődtek a tanítói fizetések rendezésének szőnyegen levő teendőivel, ők politikai természetű indítványokkal és felszólalásokkal foglalták le az időt. És ily kérdés fölött vitatkoztak. S mert az elnök — az alapszabályok öre — a politikai természetű indítványokat szava-zásra nem boesátotta, valószínűleg palotaforradalmat terveznek ellene. E tüntetéstől való félelmében Moussong elnök nyilatkozatban mentegeti alapszabályszerű eljárását. De továbbmegy. Még azt is kijelenti, hogy Giesswein dr. urat mint vendéget fogadta köteles udvariassággal.

Hat ezt mitől vagy kitől való félelmében kellett kinyilatkoztatnia? Bizonyára nem a vidéki tanítók tízezreinek kedvéért, hanem a szabadkőműves gárda óhajára. De ezen utólagos mentegetődzését azzal jótéteheti, ha arra választ ad, hogy a szövetség ezen igazgatósági ülésére Giesswein Sándor dr. prelátest-képviselő urat, a 22 ezer katolikus tanító egyik vezérét rendez meghívóval, avagy hivatalos értesítés megküldésével hívta-e meg? A kettő közül valamelyikkel igen, mert enélkül hiába „hívta” volna „magával Ember K. Giesswein urat”, mert ő a tanítói fizetések rendezése ügyének kárára ugyan, de még sem vett volna részt az ülésen.

Ime, ezekből is láthatja a magyar tanítóság, hogy az ország össztanítóságának érdekképviselőjét a

szabadkőműves klikkuralom kezéből minél előbb ki kell venni, hogy a szelidebb és radikálisabb szabadkőműves tanítói klikkek kicsinyes torzsalkodásaikkal ne gyöngíthessék folyton-folyvást a nemzet tanítóságának hatalmas erejét.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

A «Jövők». Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács *keresztény szociális szakosztályának* vezetősége *Giesswein Sándor* dr. prelátus, országos képviselő elnöklete alatt tartott tanácskozmányon elhatározta, hogy a szakosztály hivatalos lapját — melynek megjelenése egyideig azért szünetelt, mert a székesfőváros polgármestere arra való hivatkozással, hogy a *Jövők*-hez hasonló című közlöny már van, azt nem engedélyezte — újból megindítja. Ez ügyben való további intézkedéseiről a szakosztály vezetősége értesíteni fogja az ország katolikus tanítóságát.

A nagyméltóságú püspöki kar és a Tanítók Évkönyve 1913. évi kötete. A Szent-István-Társulat megjelenése idején megküldötte a nagyméltóságú püspöki kar tagjainak a *Tanítók Évkönyve* egy-egy kötetét tiszteletpéldánnyal s minden oldalról meleg köszönő levelek érkeztek *Giesswein Sándor* dr. alelnök, országgyűlési képviselőhöz. A köszönő levelekből mutatoba közöljük az alábbiakat:

«Méltóságod soraira halás köszönetemet fejezem ki azon jöleső figyelemért, mellyel a *Wohlmuth* Ernő úr szerkesztésében megjelent *Tanítók Évkönyve*-nek a jelen évfolyammal immár V. kötetét megküldeni kegyes volt. Örömmel olvastam nagybecsű soraiból, hogy a bölcs vezetése alatt működő Társulat e kötetet is minden egyes kath. tanítónak teljesen díjtalanul küldi meg. Annál is inkább elismerés illeti meg a Társulat áldozatkészségét, mert az Évkönyv díjtalan megküldésével nagyban emeli tanítóságunk szellemének komolyságát és színvonalát éppen azon gazdag és komoly tartalommal fogva, mellyel az évkönyvnek ezen kötete is telve van.» (*Várady* L. Árpád, győri megyés püspök.)

«Irodalmunk felvirágoztatása körül őszinte örömmel vettem a *Tanítók Évkönyvének* V. kötetét, mely méltán sorakozik a Társulat egyéb érdemes kiadványaihoz.» (*Fischer* C. Ágost kassai megyéspüspök.)

«Midőn katolikus tanítóim nevében is őszinte köszönetemet nyilvánítom a Társulatnak azért az előzenyességért, hogy a *Tanítók Évkönyvét* nekik díjtalanul megküldi szíves volt, egyuttal kívánom, hogy az a nemes út, mely annak kiadására a Társulat áldozatkészségét felbuzdította, a katolikus tanügy mezején meghozza gyümölcsét.» (*Mikes* János gróf, szombathelyi megyés püspök.)

Kartársaink közül, akik még nem kapták volna meg az Évkönyv 1912/13. esztendői kötetét, forduljanak érte a Szent-István-Társulathoz.

A «Katolikus Kántor». Ha talán máskor nem is, de így karácsony és újév ünnepeiben nagyobb érdeklődéssel várjuk a póstát; mert igaz, szép, nemes lolog az újévi üdvözletek megváltása jótékony célra, mégis jöleső érzés látni, hogy a rokonok, jóbarátok között kik azok, akik a távolban szeretettel gondolva reánk, boldog ünnepet, boldog újévet kívánnak. S tudja Isten, de az a pár betű: «b. ü. k. vagy «b. ú. é. k.,

az ünnepi hangulat hatása alatt talán jobban esik, mint máskor egy négy oldalas levél.

Ezen ünnepek napjaiban, az apró üdvözlő kártyák, lapok között ritkán szokott kerülni nagyobb küldemény vagy levél (ha csak nem valamely számlával végződő jókívánat). Azért érthető kíváncsisággal nyultam a küldemények közé, kivenni belőlük egy hosszú, zöldes-sárga köntösbe öltöztetett lapot, a «*Katolikus Kántor*» egyházzenei szaklap 1. számát. Őszinte örömmel üdvözöltem és megvalloim, ünnepi olvasmányaim legkedvesebbje lett.

Lapozgatás közben eszembe jutott, vajjon ezen életrevaló lapnak születése fölött nem lebeg-e már az elmulás szelleme? Pedig igazán kár volna, ha részvétlen közönyösségünk kora sírját ásná meg.

Itt fölmerül a kérdés, van-e létjogosultsága, van-e szükség ezen lapra?

Nincs az országnak a legutolsó napszámától a legmagasabb állásban levőig munkáscsoportja, melynek sorsa javulása fölött mozgalom nem indult volna meg. A kézi munkások sorsának javításáról maga az állam iparkodik gondoskodni. A szellemi munkások maguk szervezkednek, gyűléseznek, deputációznak, s kapnak legalább ígéretet, egyszóval «mozognak», s a közfigyelem rájuk terelődik. Egyedül a kath. kántorok azok, akikről a legkevésbé szó esik; ezideig mindössze annyi, hogy a kántori jövedelmét el kellene választani a tanítóitól. Ebből persze semmi sem lesz. Ezután is tanítunk a kántori javadalomért és kántoroskodunk ingyen, vagy végezzük a kántori teendőket az érettük járó díjazásért és tanítunk Isten nevében.

Ha mi, kath. kántorok ezen tarthatatlan állapotunkon segíthetni reménylünk, kell egy lapunknak lenni, amelynek zászlója alatt tömörülve küzdhesünk jogos követelésünk érdekében, s amely lap ezen érdekünket szolgálja. Erre pedig reményt nyújt a «*Kath. Kántor*»-nak már első száma. S hogy a zenei rész valódi egyházi zene szellemét fogja szolgálni, arra elég biztosíték a szerkesztők: ifj. *Buchner* Antal, *Luspay* Kálmán s a munkatársak nevei.

S hogy igazi jóakaró barátunk gyanánt üdvözölhetjük ezen lapot, bizonyíték az, hogy nem anyagi haszonért indult világgá, mert az előfizetési díj alig-alig fogja fedezni az előállítás költségeit.

Szerintem tehát szükség van ezen lapra. Azért kedves kartársaim támogassuk azt; akik tudják szellemileg is, de mindenestre a tömeges előfizetéssel, hogy hosszú életű lehessen. *Havasy Alajos.*

Minisztrációs könyvecske magyar betűkkel és utasítással. *Gaál* Elek plebános tollából eredő minisztrációs könyvecskének tizennyolcadik, a római ceremóniale szerint javított s főegyházzhatóságilag jóváhagyott kiadása jelent meg a Szent-István-Társulat kiadásában. A katolikus lelkeseknek, tanítóknak nélkülözhetetlen ez a gondos körültekintéssel s a szentmise szolgálat minden egyes mozzanatát, a gyermeki lélekhez való közvetlenséggel magyarázó füzet, melynek beszerzése által a lélekölő és időrabló emléztetés egyszerre megszűnik. A szeretet hangján szól a szerző e művecskéjében a gyermekhez s mintegy kéznél fogva vezeti őt végig az egész szentmisen, úgy hogy a gyermek a legkönnyebben érti s jegyzi meg a szentmiseszolgálat minden egyes éészletét. A feleletek magyar betűkkel, magyar kijelölés szerint írvák, ami szintén előnye s biztosítéka a füzet célszerűségének; emellett szól különben az a körülmény is, hogy a művecske a tizennyolcadik kiadást érte. A füzet elején a szentmise szolgálatá-

nal való komoly és ajratos viselkedésre oktattja ki a gyermeket s csak aztán tér át a feleletekre s mindenütt a megfelelő magyarázatokra. A csinos kis tüzet *ára négy fillér*. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedéseiben; Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. és Szeged, Kárász-utca 10.

HIREK.

Meghívó. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács f. év január hó 16-án, délelőtt 10 órakor a Szent-István-Társulat termében ülést tart, melyre t. címet tisztelettel meghívja az *elnökség*.

A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Jelen tes a tanítói fizetések rendezése érdekében az elnökség részéről fogantatott eljárásokról és további teendőkről. 3. A Kath. Tanítóegyesületek Országos Szövetségének alapszabály-tervezete. 4. A Kath. Tanügyi Tanács kebelében szervezendő Pedagógiai Irodalmi Osztály ügyrendje. 5. A Rendtartási szabályzatnak a gyakorlatban észlelték szerint való módosítása tárgyában a kath. iskolai hatóságoktól és tanítóegyesületektől beérkezett előterjesztések. 6. A kath. népiskolai tanterv revíziója. 7. Indítványok. Budapest, 1913. január 7-én.

Ember Károly,
v. elnök.

Glösswein Sándor dr.,
egyh. elnök.

Wohlmut Ernő,
titkár.

Dreisziger Ferenc,
titkár.

Támadás lapunk ellen. Az elmúlt héten a szabadkőműves napilapokban és a "Tanítóban" csekély módosítással megegyező tartalmú közlemény volt olvasható a "Népnevelő" és annak szerkesztője ellen. A forrás, úgylátszik egy, a tendencia is megegyezik mindegyikben. Azt mondják ugyanis, hogy a "Népnevelő" a tanítók anyagi, aktuális érdekeivel soha nem foglalkozott és nem is foglalkozhatik. Amit a szerkesztőre gyűlölködve mondanak, azt el is hallgatom. De nem irtam volna egy betűt sem az egész kirohanásfeléről sem, ha épen a katolikus tanítók fizetésügyében ezt szükségesnek nem tartanám. — Hogy a "Népnevelő" és annak szerkesztője nem csak mit és mennyit irt, hanem mennyit *cselekedett* is a kath. iskolaügyért és a tanítóság anyagi érdekeiért, azt a lapok olvasói előtt bizonyítani fölösleges. A "Népnevelő"nél öszintébben és sikeresebben a katolikus iskolaügyet és a tanítók erkölcsi és anyagi érdekeit egy tanügyi lap sem szolgálta. Ellenkező táborban holmi "Tiszavirágok" feltűnhetnek nagy zajjal és lármával, de azt a megfontolt, előrelátó, a katolikus tanítók erkölcsi súlyát fokozó pedagógiai munkát még csak meg sem közelítik, amit a XIX. évfolyamba lépett "Népnevelő" kifejt és kifejtteni fog, míg eszméihez és küldetéséhez hű marad. És hogy mindehhez hű maradjon a lap a jövőben is, azt olvasóközönségének, a kath. tanítóságnak bizalma és ennek megnyilatkozásai követelik. Miért nem írnak erről is azok a bizonyos lapok! Úgy látszik, hogy azok a tisztelt tudósítók igen zavaros forrásból merítik igazságukat. Fő az, hogy dolgozzunk és mindenki lelkiismeretes, őszinte, buzgó munka árán akarjon boldogítaniaságokat és szolgálni a kath. nevelésügyet.

Ember Károly, szerkesztő.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

P. F. Ha törzsfizetése 1000 vagy 1100 korona, ha nem is élvez államsegélyt, a drágasági segélyt megkapja. Az iskolaszéki elnök útján forduljon kérelemmel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. A kérvény a kir. tanfelügyelőségénél nyújtható be. — **K. Gy., E. E., K. M., H. L., T. J., M. Ö., V. K.** Levélben válaszolunk. — **L. M.** Nem köteles, de rendszeren kiutalják. — **M. F.** Köszönet; viszont. — **Több felekezett.** Teljesen helyi vonatkozású ügyekről szól s így nincs általános jelentősége. — **P. L.** A fővárosnál csak azokat alkalmazzák helyettes tanítóknak, akik a pályázatoknál jelölve voltak. — **I. L.** Folyamodjék. — **N. J.** Átutaljuk. — **W. J. 1.** A tanulók mulasztásait az illető osztálytanító igazolja az iskolai rendtartás alapján. 2. A tankötelezettségről szóló 1868. évi törvény rendelkezéseit a közigazgatási helyi hatóság nem helyezheti hatályon kívül. Aki az év végéig betölti a 12. életévet, az átélhet az ismétlő iskolába. — **T. B.** Ha törzsfizetésük 1000 kor., akkor igen. — **N. K.** Jelentse be belépését az illetékes kerületi tanfelügyelőségénél. — **Gyarmat.** Folyamodjanak az iskolaszéki elnök úr útján a miniszter úrhoz. — **T. J.** A nem kath. vallású földbirtokos csak akkor fizet hitközségi iskolaadót, ha gyermekei a kath. iskolába járnak. A kath. tulajdonos földje után, ha azt bérbe is adja, köteles megfizetni a hitközségi iskolaadót. — **S. M.** Az ügynek utána nézek a miniszteriumban. — **G. G.** Az iskolaszéki jegyzői tisztségre a bizalom helyezi az illetőt, ahol több teendője van, ott az iskolaszék tiszteletdíjban is részesíti. — **V. F.** Igen. — **J. Gy.** Készséggel eljárók az ügyben. — **«Kérdezősködő.»** Ha a pályázatban a fenntartó utazási költséget is ígért, akkor köteles a számlát kiegyenlíteni, ellenkező esetben csak méltányosságról lehet szó. — **G. J.** Az előre felvett járandóságoknak azt a hányadát, ami működési idején felül esik, az utódnak visszatéríteni köteles. — **Kántortanító.** Nincs igénye, mert fizetése több mint a törvényes minimum. — **W. M.** A drágasági pótlék megilleti. Az iskolaszéki elnök úr útján folyamodjék a miniszter úrhoz. — **E. F.** A nem kath. vallású szülők sem fizethetnek több iskolai adót a rendszeren kivett összegnél. — **O. A.** A végbizonyítványt az illető osztálytanító is aláírja. — **N. L.** Ha a törzsfizetés 1000, illetőleg 1100 korona, akkor igen, megilleti. — **K. R., Sz. M., H. J.** és **R. K.** Feleltem. — **A. L.** A korpótlék igényét három hónappal előbb jelentse az iskolaszéknek. — **N. J.** Forduljon kérelemmel az egyházi főhatósághoz. — **P. J.** A rendeletet beszerezzük és akkor válaszolok. — **K. R.** A rendezőbizottság a nyilvánosságnak tartozik elszámolással. — **M. S. Sárköz.** 1. Igen, tartoznak fizetni. 2. A helyben birtokos, ha nem is lakik a községben, birtokai után köteles a hitközségi iskolaadót megfizetni. — **Falu.** Ha beiratkozott, akkor köteles rendes tanulónak tekinteni. — **R. L.** Köszönet és üdvözet. — **K. L.** Az általános tájékoztatást közölni fogjuk. — **K. V.** Az ellentábor mesterségesen óhajtja gyöngíteni sorainkat a viszálykodások szításával. Legyünk résen, azaz több bizalommal és kollegiális szeretettel viseltesünk egymás iránt. Az egyetértés, a hűség elveinkhez, a kevesebb beszéd és több őszinte cselekedet, az okos és bölcs mérséklet a harcok zajában, ezek azok a tulajdonságok, amikkel a győzelmét föltétlenül kivívhatjuk.

Stampay ének és imakönyve.

(XIX-ik kiadás, 256 oldal.)

Félvászonban 30 fillér, egészvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is ingyen. Utóbbi kötve 30 fillér.

Köbölkúton (Esztergom m.)

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL:
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE:
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja **előre** lefizettetett.

A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.

Esztergomi érseki megye.

A **pozsonyi** róm. kath. aut. hitközség pályázatot hirdet egy **kisegítő tanítói állásra**. A kisegítő tanító alkalmazása ideiglenes és csak a mindenkori folyó iskolaév tartamára történik. Javadalmazása szeptember 1-től jun. 30-ig havi 100 kor., összesen tehát 1000 (Egyezer) koronát tesz ki. Pályázók okirattal kimutatni kötelesek: *a)* születésük helyét, idejét s róm. kath. vallásukat, *b)* magyar honpolgárságukat s községi illetőségüket, *c)* hazai állami, vagy nyilvánosság jogával bíró róm. kath. tanítóképezdén sikerrel letett elméleti és gyakorlati vizsgálat alapján szerzett magyar és német tannyelvű népiskolákban való tanítási képességüket, *d)* tornatanítói képességüket, *e)* eddigi gyakorlati működésüket, *f)* erkölcsi bizonyítvánnyal kifogástalan életmódjukat, *g)* tisztí orvosi bizonyítvánnyal azt, hogy teljesen egészségesek és a tanítói pályára testileg alkalmasak. A fentiek szerint kellően felszerelt pályázati folyamodványok az alulírottánál **jan. hó 22. napjának déli 12 órájáig** adandók be. Későbbben érkező vagy hiányosan felszerelt folyamodványok figyelembe nem vétetnek. **Dr. Förster Viktor**, hitközségi jegyző. Deák-u. 4. 58 1—1

Nyugdíjaztatás folytán a (Nógrád m.) Nagylőc anyaközséghez tartozó **Hollókö** róm. kath. felferítői állás megüresedvén, annak választás útján leendő betöltésére az alulírott iskolaszék pályázatot hirdet. A tanító fizetése díjlevél szerint 1000 kor., melyből az 551 kor. államsegély, a többi a hitközség fizeti pénzben és terményekben. Egyszobás lakás mellékhelyiségekkel. A választási határnap **jan. 23-án** lesz délelőtt orgona és énekpróba mellett megtartva, tehát személyes megjelenés szükséges. A pályázók kérvényeiket azon időig a nagylőczi róm. kath. plébániahivatalhoz adják be. Az állás azonnal elfoglalandó. (Nógrád m., u. p. Nagylőc.) **Az iskolaszék.** 66 1—1

Komárom megyei **Héreg** községben halálozás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Évi javadalom díjlevélileg: 2 szoba, mellékhelyiségek, azonban május 10-ig bérelt szoba, konyhával. Fölös bútoroknak hely adatik. Szántó, réttel 10 kat. hold 544 □öl, erdő 2 kat. hold 1560 □öl, káposztás 43 □öl, kert 456 □öl, párbúza 1920 liter á 10 fillér, ostsütésért 60 liter á 10 fillér, stólából 20, földmunkaváltás 90, kegyúri járandóság 9-40 kor., alapítványos misék 24, párpénz 40, vallásalapból 23-72 kor.; összesen 207-12 kor., uradalomtól 20 km. cserhasáb, 20 dorongfa, erdei vágása, behordása hitközséget terheli, államsegély 384 kor. átutalása kéretik. Van szénkutatósi jogért 14 kor. Adókat maga fizeti. Kötelességei jegyzőkönyvben megállapíthatnak. Kérvény, oklevél, működési, nőtlenégi, vagy esketési bizonyítványok iskolaszékre címezve **jan. 25. határidővel** Héregre küldendők. Választás jan. 27. Orgonás énekpróba megjelenés kívánatos, utiköltség megtérítése nélkül. Állás azonnal elfoglalandó. **Kemenczy Mihály** ker. tanfelügyelő, isksz. elnök. 68 1—1

Apátujfalui róm. kath. iskolához egy tanítói állásra **f. hó 23-ig** pályázat hirdettek. Fizetése a községtől 100 kor., államsegélyből 900 kor.; két szobából, konyha és kamrából álló lakás, kert. Kötelessége hatosztályú osztatlan iskola vezetése, némi támogatás az istentiszteletek körül. Tanítónők is pályázhatnak. Személyes megjelenés

nem szükséges, de előnyös. **Haller Kálmán** isksz. elnök Lukanénye, (Hont m.) 78 1—2

Egri érseki megye.

Dévaványára segédkántort keres az iskolaszék. Havi fizetése 85 kor. és bútorozott szoba. Ajánlatok az iskolaszék címére küldendők. 63 1—1

Kántorságban és tanításban jártassággal bíró kisegítő keresek azonnali belépésre. Ertekezés levél útján Egerbakt. **Breznay Imre**, kántortanító. 54 1—1

Ivád róm. kath. fiókegyházba kántortanítói állomásra pályázat nyitattik. Javadalma: Párber értéke 223 kor., stóla 22 kor., faváltság 48 kor., föld jövedelme 27 kor., államsegély 680 kor., igen jó kétszobás lakás minden melléképülettel. Pályázati kérvények **Farkas Gyula** isksz. elnökhöz küldendők (Pétervására, Heves m.) **jan. 26-ig.** 57 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **majláthi** (Bars m.) tanítói állomásra **folyó hó 18-ig** pályázat hirdettek. Pályázhatnak tanítók és tanítónők. Jövedelem készpénzben a politikai és hitközségtől 398 kor., államsegély 162 kor., munkaváltság 160 kor., a föld hozadéka készpénzben legkevesebb 200 kor., kert és kertváltás 6 kor., 20 köbméter kemény tűzifa. Megfelelő lakás. A folyamodványok iskolaszékre címezve **Garamkürtöstre** küldendők. 61 1—1

A **felsőmicsinyei** (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Jövedelme: 572 kor., államsegéllyel 1000 kor., lakás és kert. Tót nyelv szükséges. Kérvények az iskolaszékhez küldendők **január 25-ig.** 84 1—1

Bozókshabadi-i (Zólyom m.) róm. kath. tanítói (női) állásra **jan. 19-ig** pályázat hirdetnek. Fizetés államsegéllyel 1000 kor. Állás azonnal elfoglalandó. **Tráchy Andor**, plébános, Szászpelsőc. 86 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **bojtorjánosi** ujonnan szervezett róm. kath. iskolához tanító kerestetik. Fizetése: 1000 kor. készpénz, lakás, kert. 4 kat. hold kántori föld és stólailették. Kántori teendőkben jártas tanítók előnyben részesülnek. Szláv nyelv ismerete föltétlenül szükséges. Esetleg nőtanítók is pályázhatnak. Az okmányokkal felszerelt kérvények **február 6-ig** a csukási (Krassószőrény m.) róm. kath. plébániahivatalhoz küldendők be. 65 1—3

Erdélyi egyházmegye.

A **nagyszabeni** róm. kath. Terézváházhoz nőtlen nevelőtanító kerestetik. Fizetése 800 kor., lakás, fűtés, világítás. Pályázhatnak nyugdíjas tanítók is. Az állás azonnal elfoglalandó. **Kir. kath. Terézváház igazgatósága.** 83 1—1

Győri püspöki megye.

A **barbaci** róm. kath. iskolához folyó tanévre okl. tanító vagy tanítónő kerestetik helyettesnek. Fizetése törvényszerű. Határidő **január 24.** Állás azonnal elfoglalandó. **Pernecky Kálmán**, isksz. elnök, Barbaacs (u. p. Csorna, Sopron m.). 76 1—1

Szili (Sopron m.) róm. kath. fiúiskolánál egy osztálytanítói állásra **jan. 19-ig** pályázat hirdettek. Fizetése

1000 kor. és a törvényes korpótlék. A községtől évenként 100 kor. drágasági pótlékot havi előleges részletekben. Bútorozott szoba, kertpótlék helyett fűtés és takarítás. Kötelessége: egy tanteremben két osztályt tanítani, a kántoriakban segédkezni, a gyermekeket a templomba elkísérni és rájuk felügyelni. A győregyházmegyei tanítói egyesületbe belépni. Okmányokat főtisztelő *Horváth Lajos* elnök úr címére küldeni. 74 1—1

Kalocsai érseki megye.

Madarasra (Bács bodrogh m.) kerestetik a folyó tanúvra egy róm. kath. okleveles férfi, vagy nőtanító kisegítő helyettesnek, havi 80 kor. fizetéssel. *Novák Ferenc* isksz. elnök. 67 1—1

Nyitrai püspöki megye.

A bellai (Várna mellett, Trencsén m.) róm. kath. hitközségi népiskola második tanítói állásra okleveles tanító sürgősen kerestetik. Tót nyelv tudása okvetlenül szükséges. Járandósága: a hitközségtől 600 kor., államszegély 400 kor., szabad lakás az új iskolapületben és 20 kor. kerttelmenny. Pályázati határidő *január 20-ika*. *Gyurinik Pál*, isksz. elnök. 56 1—1

Lodnói (Trencsén m.) róm. kath. államilag segélyezett magyar-tót tannyelvű tanítónői állásra pályázat hirdettek: 1000 kor. fizetés, kert, lakás, fa terméseiben. Határidő *jan. 21.* Kiszuczaujhelyen. *Kapallay István* isksz. elnök. 70 1—1

Kiszuczaujhelyi (Trencsén m.) róm. kath. kántori állásra pályázat hirdettek. Fizetés és stólaris jövedelme 1800 kor., 2 szoba, konyha, pincze és mellék helyiségekből álló lakás. Pályázati határidő *jan. 21.* Személyes jelentkezés szükséges. Föltételek a díjlevélben. *Kapallay István* esp.-pléb. 71 1—1

Kerekek azonnali belépésre okleveles tótul beszélő tanítónőt róm. kath. elemi népiskolához havi 36—40 kor. és teljes ellátás mellett hosszabb időre helyettesként. *Prónay Kálmán*né, tanítónő, Alsószalma, (Trencsén m.) 89 1—1

A trencsénselmeczi (Trencsén m.) róm. kath. elemi népiskolához tanító, illetőleg tanítónői állásra pályázat hirdettek *jan. hó 19-iki* határidővel. Kérvények az iskolaszék címére küldendők. 88 1—1

Donányi (Trencsén m., Puchó mellett) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Tannyelv magyar-tót. Javadalma: alapítványokból 600 kor. (félévi részletekben utólag fizetve), államszegély 400 korona. Kétszobás lakás, konyha, kamara, istálló csürrel, kis kert, egy mérő alá szántóföld, 5 öl kemény tűzifa a hivektől feltétlenül, melyből a tanterem is fűtendő. Személyes megjelenés kívánatos. Utiköltség meg nem térítetik. Választás *január 19-én*. *Plébános, iskolaszéki elnök*. 79 1—1

Pannonhalmi főapátság.

A tényőfalui (Győr m.) róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói állásra *jan. 17-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása államszegéllyel 1000 kor., 10 kor. lakás-20 kor. kertpótlék, egy bútorozott szoba. Kötelessége III—IV. osztályt önállóan és az ismétlőt felváltva tanítani, a tanulókra az istentiszteleten felügyelni és ha férfi választatik meg, köteles a kántortanítót akadályoztatása esetén díjtalanul helyettesíteni. Nők is pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. A kérvények főtiszt *Beck Julián* isksz. elnök úrhoz küldendők. 60 1—1

Pécsi egyházmegye.

Lőcs községben (Baranya m.) megüresedett a kántortanítói állás. Jövedelme: 1200 kor., 4 kat. hold szántóföld, tisztességes lakás házikerttel, 8 mérő kétszeres, 8-4v kor. pénz, a templompénztárból 24 kor. A tannyelv magyar, a templomban sokacul énekelnek. Próbaéneklés kívánatos. Pályázati határidő *jan. 14.* *Kath. Iskolaszék*. 55 1—1

Szepesi püspöki megye.

Felsőlipnica (Arva m.) róm. kath. három tanítói állomásra *jan. 20-ig* pályázat hirdettek. Törvényes fizetés, lakás. Tót nyelv tökéletes ismerete megkívánatik. *Iskolaszék*. 64 1—1

A «Népnevelő» 50. számában hirdetett **újbéla**i kántortanítói állásra folyó évi *február 6-ig* lehet pályázni. *Iskolaszék*. 72 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Lapincsolasi fiókközség (nagyfalvai plébánia) róm. kath. tanítói állomására pályázatot hirdetek. Fizetés 1000 kor., törvényes lakás kerttel. Német nyelv tudása szükséges. Pályázati határidő *jan. 18.* Állomás azonnal elfoglalandó. Iskolaszéki elnök *Nagyfalva (Vas m.) Szentgotthárd* mellett. 53 1—1

Rábazenttamásra (Vasm., u. p. Rábamolnári) osztálytanító kerestetik. Fizetés a «Népnevelő» dec. 15. számában. Kérvények nagys. *Rigó Zsigmond* apátplébános úrhoz *jan. 15-ig*. Tanítónők is pályázhatnak. 81 1—1

Szakonyfalui (Vas m.) népiskolához (febr. 1-től) május hó végéig helyettes tanítót vagy tanítónőt keresek. Fizetése: 83-33 kor., lakás és fa. Pályázatok az alulírtakhoz küldendők. *Tamási Sándor*, tanító, Farkaslaka. (Udvarhely m.) 75 1—1

Sőjtör (Zala m.) róm. kath. népiskolájánál *Ferenec István* tanítóképző gyakorlóiskolai tanítóvá történt kineveztetése folytán megüresedett rendes tanítói állásra *jan. 15-ig* pályázat hirdettek, melynek javadalmazása a törvényes illetményekből áll. Kötelességek a díjlevélben. Kérvények *Purthy Elek*, plébános címére kéretnek. Állás értesítés után elfoglalandó. *Kilár Károly*, isksz. jegyző. 73 1—1

Váci egyházmegye.

Ecserre (Pest mellett) katonai szolgálat miatt június 1-ig helyettes tanítói állásra pályázat hirdettek. Havi 83 kor. és lakás. Kántoriakban kisegítés. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények kath. iskolaszékre küldendők. 82 1—1

A gödöllői róm. kath. népiskola II-ik leányosztályának vezetésére jún. hó végéig 80 kor. havi fizetéssel ideiglenes helyettes tanítónő, vagy tanító kerestetik. A kérvények a gödöllői róm. kath. iskolaszékhez címzetten a plébániahivatalhoz sürgősen adandók be. Az iskolaszék nevében *Cseh András*, helyettes plébános. 77 1—1

Czeplédre keresek egy jóhangú segédkántort. Gyakorlottabb kezdők is pályázhatnak. Fizetés havi 32 kor., reggeli, ebéd, vacsora, fűtés. *Krébecz Gyula* főkántor. 87 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A «Népnevelő» 1912. 52-ik számában hirdetett **osztópáni** osztálytanítói állásra a pályázat *január 18-ig* meghosszabbítatik azon megjegyzéssel, hogy tanítónők is pályázhatnak, valamint a megválasztott az ismétlőiskolások tanításáért 100 kor. díjnak megfelelő részletben fog részesülni. *Iskolaszéki elnök*. 85 1—1

A nagyhidegkúti (Veszprém m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma: 2 szoba, konyha, mellék helyiségekkel, kert, 5^{405/1000} hold szántóföld, melynek kat. tiszta jövedelme 37-96 kor., 24 fl. rozs = 192 kor., tandíjvátság 126 kor., tandíj az ismétlősök után 20 kor., stóla jövedelem 16 kor., lélekpenz 58-80 kor., 8 öl tűzifa = 144 kor., munkavátság = 12 kor., államszegély 394 kor., Kötelessége az iskola hat osztályának és az ismétlősök tanítása, a kántori teendők végzése. Tannyelv magyar, istentisztelet nyelve német. Pályázati határidő *jan. 22.* Választás napja *jan. 23.* délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés szükséges. Az állás *jan. 30.* elfoglalandó. Kérvények nagyhidegkúti (u. p. Tótvázsony) plébániahivatalhoz küldendők. 80 1—1

Nőtlen, róm. kath. okleveles tanító azonnal fölvételt nyer egy kath. intézetben. Fizetés megegyezés szerint. Cím megváltandó a szerkesztőségben. 5 3—5

Róm. kath. elemi iskolához jan. 20-tól férfi vagy nőhelyettes kerestetik teljes ellátás és havi 30 kor. tiszteletdíj mellett. Cím a kiadóhivatalban. 62 1—1

A néhai **dr. Haynald Lajos** kalocsai biboros érsek által Ó cs. és ap. kir. Felsőgeik menyegzőjének, valamint az ő belső titkos tanácsosi kinevezetésének 25-ik évfordulója alkalmából az egyházi zene előmozdítására tett, a vallás- és közokt. miniszterium kezelésére bízott alapítvány kamataiból egy évi 700 koronás zenészi ösztöndíjra ezennel pályázat hirdetik. Pályázhatik minden magyarországi illetőségű egyén, ki az egyházi zenében kiváltságot tud igazolni. Az ösztöndíj elnyerésére irányuló és a kalocsai érsek úrhoz intézett folyamodványok bezárólag az 1913. évi március hó 1-ig Kalocsára küldendők. Folyamodók kérvényeikben okmányokkal bizonyítsák: életkorukat, mire nézve keresztlevél melléklendő, továbbá vagyoni helyzetüket, végzett tanulmányaikat és a zenében elért haladottságukat, mely utóbbi körülmény mutatóművekkel igazolandó. Jelöljék meg továbbá a pályázók azon utat és módot, melyen a kért ösztöndíjat maguk továbbképzésére felhasználni szándékoznak. Az ösztöndíjra pályázóktól mint pályamunka kiváratik: «Te Deum» négyszólamu vegyes karra a capella, vagy orgona-, vagy zenekari kísérettel. Az ösztöndíj élvezete 1912. évi január hó 1-től kezdve három egymásutáni esztendőre terjedhet, sőt kivételes esetekben továbbra is meghosszabbítható. Az ösztöndíjat elnyerő komoly továbbképzése tanuságául évenként, míg az ösztöndíjat élvezzi, egy rövid egyházi éneknek megzenésítését a kalocsai érseki hatósághoz beküldeni tartozik. Az ösztöndíj adományozását a vallás- és közokt. m. kir. miniszter s a kalocsai érsek úr által kijelölt szakbizottság meghallgatásával a nevezett érsek úr gyakorolja. Budapest, 1912. december hó. *A vallás- és közokt. m. kir. minisztertől.* 59 1—1

50 új gyászmise offertorium 1 kor. Orgonahangok 3, 4 és 5 korona. 469 32—39
MOLNÁR JÓZSEF kántor, Kunszentmiklós

MÁRCIUS 15.

megünneplésére alkalmas iskolai és ifjúsági egyfelvonásos, igen könnyen s hatásosan előadható szindarabok. — 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** 4. **A hazáért.** 5. **A honvéd.** Három füzet 2 korona. Öt füzet 3 korona, postai szállítással. Egy füzet 90 fillér, küldi 4—8

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

Sikerese-

iskolájában

a rajzoktatás?

Fényes eredmények tanuskodnak a **Nagy József-féle Az Új Rajzfüzetek** kiváló használhatóságáról. Természeti és használati tárgyak ábráiból, fokozatos tanmenet szerint 15 füzetben à 10 fillér. Tanítóknak 100 drb 7 K. **Mutatóvansorozat**ot hozzávaló **Vezérfonallal** együtt («Népiszk. Modern Rajzoktatás») 1-30 K előleges beküldése ellenében bérmentve küld a kiadó: **Horovitz Adolf**, Nagyszombat. 52—3

A „Katholikus kántor“

2-ik számának melléklete

Jézus nevéről

tartalmaz orgonára írott énekeket íj. Buchner A., id. Erdélyi S., Luspay K., Révfy I. Iván, Sóhhja Antal, Supper A. stb. szerzőktől.

Mutatóvanszám egyszer ingyen. Előfizetési ár félévre 5 korona. Eger Gimnázium-utca 3.

Krüger Aladár

ORGONASZÓ

Ki nem hallott volna már Coppée verseket szavalni önképzőkörök és egyesületek ünnepélyein? Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy **Krüger Aladár az új magyar Coppée**, akinek **Itélet-e, Busuló királyfi**-ja s a többi gyönyörű elbeszélő költeménye méltán foglal helyet a **Kovácsok sztrájkja**, vagy Coppée többi versei mellett. Ez a könyv valóságos áldás egyesületeknek, kongregációknak, önképzőköröknek. Egy költői szív pazarul szórja benne kincseit s a zárdai növénydeleányok és a legényegyesületi kérgeskezű munkások egyformán fognak benne szívük szerinti szavalni valót találni. De aki a verset a maga gyönyörködtetésére olvassa el csak, azt is el fogja bájolni **Krüger Aladár** vonzó poézise s az a nemes lelki harmónia, ami ezeknek a verseknek minden lapján keresztülcsillog. A könyv olcsóbb és drágább kiadásban jelent meg, hogy megfelelően, mint ajándékkönyv, s szolgálatot tegyen mint mindennapi használatra szánt könyv is.

Ára 1 kor. 40 fill.

Díszkiadásban 2 kor. 40 fill.

Megrendelhető és kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedéseiben, Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. szám és Szegeden, Kárász-utca 10. szám, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

ORGONAÉPÍTÉSI MŰINTÉZET

RIEGER OTTÓ

bazánk legnagyobb orgonájának (a király orgonájának a koronázási templomban) alkotója, vilamos gépekkel berendezett cs. és királyi udvari orgonagyára

Budapest, X., Szigligeti-u. 29.

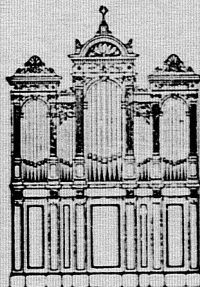
Cs. és királyi udvari szallító.

A párisi, bécsi, stb. kiállításokon kitüntette. Kedvező fizetési feltételek mellett pneumatikai nemeshangu orgonákat szállít.

Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat lelkiismeretes pontossággal teljesít.

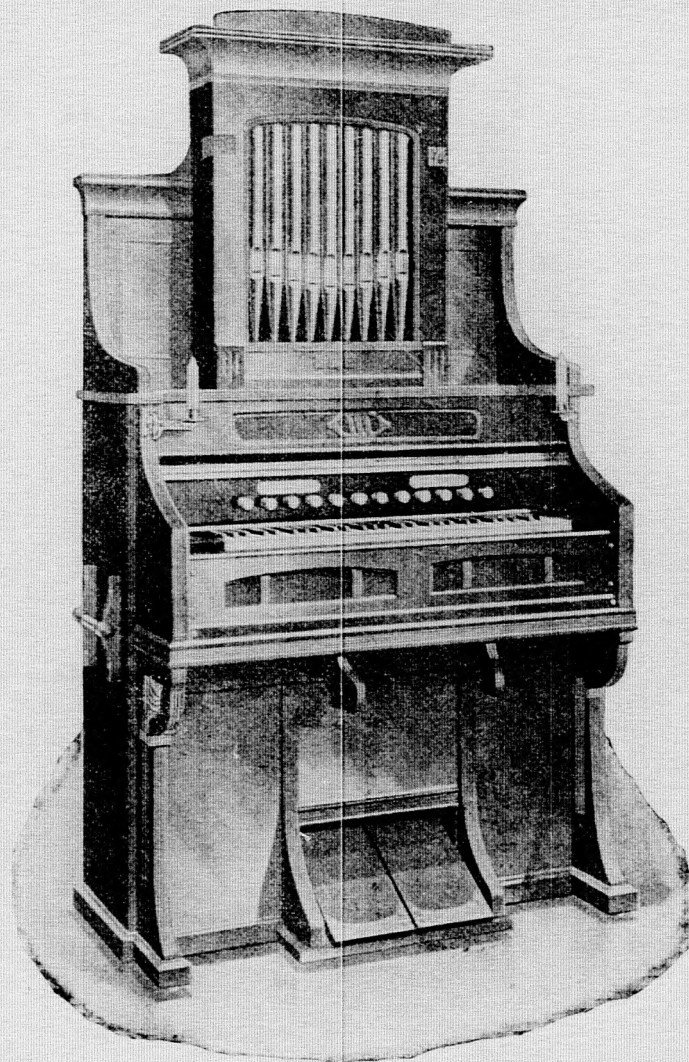
Tervezeteket és mintarajzokat kívánatra díjmentesen küld.

64 2—52

A legjobb amerikai légszivó rendszerű
ORGONA-HARMONIUMOK
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.

A legkelle-
 mesebb
 szórakoztató
 hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszörösen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitűnő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, nemes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a valószínűségnek megfelelők, működésük pedig, kitűnő és erőteljes mechanikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoniumjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

